

Kubrick

Seria injust minimitzar l'obra de Kubrick per l'apressada etiqueta de "geni" que va adquirir des dels primers treballs i per l'exagerat impacte crític que va convertir la seva obra i la seva persona en objecte d'innombrables monografies i inacabables assajos. És raonable no oblidar que algunes de les seves pel·lícules més ben acabades varen tenir una merescuda acceptació crítica i una influència innegable sobre autors tan diferents com Lucas, Coppola i Tarantino entre d'altres.

El seu perfil com a autor, però, no seria complet si obviàssim la seva faceta de megalòman, sovint perillós, que -després de convertir l'experimental i decididament ambigua *2001: Una odissea del espació* en un colossal èxit de taquilla i crític -va tenir la gentilesa de transformar *La taronja mecànica* d'A. Burgess -en plena sobredosi d'egolatria- en una fallida ostentació d'anàlisi i reflexió sobre la violència, que acaba per convertir-se, gràcies a la seva equívoca ironia i als seus excessos formals, en una involuntària apologia de la violència.

Una pulcra i decidida obsessió pel detall i una acurada i de vegades afectada propensió al perfeccionisme i als grans temes li garanteixen la impossible catalogació en cap generació, i converteixen el seu estil en la millor arma amb què defensar el trànsit per territoris només reservats a autors com Stroheim, Chaplin i Welles, per posar uns exemples.

Es pot qualificar d'innovadora la particular relectura del cine *negre* sobre tot a *Atraco perfecto* i de progressista el seu commovedor al·legat antibel·licista de *Paths of Glory*, realitzades abans de fer 30 anys. Amb *Espartaco* va realitzar un notable exercici de dignificació d'un gènere -el "colossalista"- poc freqüentat per autors d'etiqueta, i aconsegueix sortir-ne airós, de la difícil aposta d'adaptar al cine l'obra de Nabòkov -*Lolita*- sense que se'n resenteixi l'ascendent prestigi.

Abans de desxifrar els misteris de la creació de l'univers i de teoritzar sobre el naixement de la intel·ligència, ens va regalar amb una extravagant sàtira antimilitarista -*Dr. Strangelove*, en la qual posa de manifest que el sentit de l'humor és la part més poc conscient del seu discurs.

Transforma la tòpica ascensió i caiguda d'un aventurer -Barry Lyndon- en un més que brillant exercici d'estil en què el talent innat de Kubrick en el camp de la fotografia li permet recrear un meticulós homenatge a la pintura i a la llum natural sense aconseguir precisament un èxit de públic. Això darrer potser sigui la raó per la qual es decideix als 50 anys a abordar el tema de la "bogeria" de la mà d'un dels escriptors més populars del gènere de terror -S. King-, però ni el seu espectacular domini de la tècnica aconsegueix dissimular l'esquifidesa i superficialitat dels personatges.

La Chaqueta metálica va ser la seva particular incursió en el Vietnam i potser hauria tengut més transcendència com a pel·lícula si Cimino i Coppola no haguessin realitzat abans *El cazador* i *Apocalipsis Now*.

Amb la mort de Kubrick, també mor el seu estil i mor, alhora, l'home que va fer més al seu país per restituir a l'ofici de cineasta el prestigi de què gaudeixen les altres disciplines "artístiques". El darrer treball s'ha convertit en el seu testament, com no podia ser d'una altra manera, només queda per veure què s'amaga rere aquells 90 inquietants segons que la productora ha facilitat a les televisions d'arreu del món. Descansi en pau. ■

